

BIBLIOGRÁFIA

- *Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja. Hegedű* Mogyoród: ROMI-SULI Könyvkiadó, 1998
- Bakhshayesh, Gloria. *Dancing Bows. Pupil's Book/Teacher's Book* n.a., 1985
- Bakhshayesh, Gloria. *Ringling Strings. Pupil's Book/Teacher's Book* n.a., 1991
- Brennan, Richard. *Az Alexander-módszer alapjai*. ford. Tótz András Budapest: Édesvíz Kiadó, 2001
- Dénes László. *Gondolatok a hegedűpedagógia kérdéseiről*. Budapest: Tóth Aladár Alapítvány, 2005
- Dénes László, Szászné Réger Judit, Németh Rudolf. *Hegedű ABC*. Budapest: Editio Musica, 1997
- Havas Kató. *Tizenkét órás hegedűkurzus*. ford. Simkó-Várnagy Judit magánkiadás, 2004
- Havas Kató. *A hegedűjáték új megközelítése*. ford. Simkó-Várnagy Judit magánkiadás, 2002
- Havas Kató. *Lámpaláz*. Ford. Forsman Zsuzsanna magánkiadás, 2001
- Havas, Kató, Landsman, Jerome. *Freedom to Play*. ABL/Alexander Broude, é.n.
- Hegy István. *Világunk zeneoktatási öröksége*. Pécs: Jannus Pannonius Tudományegyetem, 1996
- Hopkins, Michael: *A Brief History of String Education in the United States*. (www.uvm.edu/~mhopkins/string)
- Murray Perkins, Marianne. *A Comparison of Violin Playing Techniques: Kato Havas, Paul Rolland, and Shinichi Suzuki*. USA: ASTA, 1995
- Rolland, Paul, Mutschler, Marla. *The Teaching of Action in String Playing*. USA: ASTA, 1974
- Rolland, Paul. *Basic Principles of Violin Playing*. Washington: National Education Association, 1959
- Rolland, Paul közr. *Development and Trial of a Two Year Program of String Instruction. Final Report*. Urbana: University of Illinois, 1971
- Suzuki, Shinichi. *Suzuki Violin School. Volume 1-8*. Suzuki Method International, Summy-Birchard Inc., 1978
- Suzuki, Shinichi. *Ability Development from Age Zero*. angolra ford. Nagata, Mary Louise Suzuki Method International, Summy-Birchard Inc., 1981
- Suzuki, Shinichi. *A szeretet pedagógiája*. angolból ford. Hegyi István n.a., 2004
- Szende Ottó. „Az iskoláskor előtti hangszeroktatás didaktikája és metodikája”. *Parlando*, 1980/1.
- Szende Ottó, Nemessúri Mihály. *A hegedűjáték élettani alapjai*. Budapest: Zeneműkiadó Vállalat, 1965
- Szilvay, Géza. *Violin ABC*. A, B kötet Sudbury: Colourstrings International Ltd, 2000

Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem
Doktori iskola (7.6 Zeneművészet)

NÉMETH MÁRTA

HEGEDŰTANÍTÁS NAPJAINKBAN — KEZDŐK SZÁMÁRA ÍRT METÓDUSOK ÖSSZEHASONLÍTÓ ELEMZÉSE

című doktori értekezés tézisei

TÉMAVEZETŐ: VERMES MÁRIA

2006

A kutatás első lépéseként ki kellett választanom a vizsgáldás középpontjába kerülő módszereket. Mivel a szempontok között szerepelt, hogy napjainkban is használatban lévő metódusokról legyen szó, ezért a leghitelesebb forrásból, hegedűtanároktól, zenetanári egyesületektől kapott ajánlások alapján kezdtem el a gyűjtést. A felmerült iskolák és jeles pedagógus-munkásságok közül meg kellett határoznom, melyek azok, amelyek módszerként értelmezhetők. A metódus definiálásakor fontos kritériumnak tűnt, hogy a módszer — mögöttes gondolati tartalmán és saját eszköztárán túl — határozott célokkal rendelkezzen, és olyan szerves egységgé álljon össze, melynek hangszeres és pedagógiai iránymutatásai kölcsönösen segítik egymást. A definíciónak megfelelő módszerek közül végül ötöt választottam, melyek vagy magyar származású szerző(k) művei, vagy Magyarországon is használatban vannak.

A munka során a szakirodalom olvasásán kívül a gyakorlatban is igyekeztem megismerni a módszereket: Szilvay Géza és Havas Kató személyesen is tartott bemutatókat Budapesten az elmúlt években, egy-egy Suzuki- és Szilvay-metódust alkalmazó zeneiskolában pedig rendszeres óralátogatásokon vettem részt.

A dolgozat első fejezete a módszer témakörét járja be, és a definíció tükrében figyelhetjük meg az egyes alkotásokat. A szerzők életéből elsősorban azokat a momentumokat ismerhetjük meg, amelyek a metódus kialakulására hatással voltak. A módszerek filozófiai alapja, céljai és felépítése is itt kerül bemutatásra.

A következő fejezetekben a hegedűjáték egyes technikai kérdéseire adott válaszokat helyeztem egymás mellé. Az anyag nagy mennyisége miatt célszerű volt kis egységekre, részfeladatokra bontva végezni az elemzést, így a hasonlóságok és különbségek is határozottabban körvonalazódnak. Elsőnek a test hegedülés közbeni viselkedését, a hangszer tartását figyeltem meg, majd a jobb- és bal kar speciális feladatait vizsgáltam.

Az egyes technikai részletek összevetésénél érdekesebb eredményt hoztak a módszerek egészének ismeretében kirajzolódó irányok. Suzuki metódusának könyvben olvasott elméleti leírása és az óralátogatásokon tapasztalt gyakorlati megvalósulása nem mutatott teljes azonosságot, ezek a különbségek azonban kizárólag hangszerttechnikai problémákat érintettek. A pedagógiai váz, az általános nevelési szempontok változatlan formában jelentek meg. A jelenség Suzuki értékrendjét, hitvallását tükrözi: számára a tanítás *módja* jelentette az igazi lényegét; céljának egy olyan metódus megalkotását tartotta, mely az ember általános fejlesztését, lehetőségeinek — tehetségének — tágítását célozza.

Havas Kató és Paul Rolland pályafutásának összevetése meglepő eredményre vezetett. Tanulóéveikben hasonló hatások érték őket, hiszen mindketten — nagyjából egyidőben — Waldbauer-növendékek voltak a budapesti Zeneakadémián, és későbbi célkitűzéseik is első hallásra hasonlóak. Azonban alapos elemzés után kiderült, hogy a két módszer gondolati tartalma és gyakorlati útmutatásai is jelentősen eltérnek egymástól, a párhuzamosan indult életek egymásnak ellentmondó végeredményt hoztak.

Havas Kató, Szilvay Géza és a Hegedű ABC szerzői is metódusuk fontos alapkövének tekintik Kodály Zoltán gondolatait, a létrejött módszerek azonban mégis határozottan különbözőek. Ennek okát abban kereshetjük, hogy Kodály elsősorban az alkotók zenei gondolkodásmódját befolyásolta, és a módszerek általános zenei megközelítésére hatott; a hangszerttechnikai és pedagógiai kérdésekre adott válaszok teszik azokat mégis egymástól jól elkülöníthetővé.

A XX. század második felétől kezdve egyre szélesebb réteg választotta — maga vagy gyermeke számára — a zenetanulást. A megnövekedett létszám nemcsak mennyiségi, de minőségi változásokat is szükségessé tett az oktatásban. A nagyon korán vagy későn kezdők, a kiemelkedően tehetségesek vagy szerény képességűek mind-mind speciális képzést igényelnek, és nem szabad elfeledkezni arról sem, hogy a gyerekek igénye is különböző, attól függően, milyen családi háttérből érkeznek. Ahhoz, hogy a tanár eredményesen el tudja látni feladatát, célszerű minél több megközelítést ismernie, eszköztárát gyarapítania, hogy később az adott helyzetben, az éppen órán lévő növendék számára a legalkalmasabbat választhassa ki közülük. Jelen munka ezen gondolatból kiindulva nem tekintette feladatának a módszerek rangsorolását, hiszen bármely ötlet — amely a hegedűjáték és a pedagógia elveivel egyeztethető — eredményre vezethet, ha megfelelő körülmények között, hozzáértő tolmácsolásban használják.